

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

ÇARŞAMBA İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

Tarih Bölümü

Eskiçağ Mısır Tarihi

Yeni Krallık

8. Hafta

özenilen üniversite

Ahmoşe (MÖ 1539-1514) tahta çıktığında, çevre coğrafyadaki durumun kendisi için son derece elverişli olduğunu görür. Hiksosların yaşlı kralı Apepi o yıllarda ölmüştür; yerine geçen hükümdar Avaris'teki tahtta çok kısa süre kalır. Anadolu'daki Hint-Avrupalı Hititlerin kralları I. Hattuşili ve I. Muşşili, Hiksosların Kuzey Suriye'deki vasallarına saldırırlar. Şiddetli savaşlardan sonra Muşşili Halep'i fetheder, Hiksoslar ise savaş arabası birliği kurarak ordusunun gücünü artıran Ahmoşe'ye karşı tüm imkanlarını seferber edecek durumda değildir. Tebliler Memfis'i ele geçirir, ama korunaklı Avaris bir süre daha dayanmış olmalıdır. Başkent düştükten sonra Hiksosların geri kalan bölgelerdeki gücü birkaç yıl içinde yaklaşık 1521'de kırılır. Ahmoşe tüm deltayı işgal eder ve önemli bakır madenlerinin olduğu Sina bölgesini de ele geçirmek için Güney Filistin'e kadar ilerler. Ahmoşe, Mısır'ın en azından Aşağı Nübye (Vavat) üzerindeki egemenliğini yeniden kurar. Altın madenleri ve taşocakları nedeniyle Yeni Krallık için çok önemli olan Nübye bölgesini tıpkı Orta Krallıktaki gibi sağlam kalelerle güvenli hale getiren Mısırlılar, bölgede 21. Hanedanın başlarına kadar "(Kuş'un) Kral Oğlu" ve "Güneydeki Yabancı Ülkelerin Müfettişi" unvanlarını taşıyan bir genel valinin denetlediği sıkı bir yönetim kurarlar. Hiksos döneminin gevşek yapısından çok 12. Hanedanın sıkı örgütlenmiş devleti örnek olur, ama memurluk kurumunun yapısını Orta Krallıktakinden daha basit bir hale getirir. Mısır'ın ideal ilkesi olan makamın babadan oğula geçme geleneği daha da önem kazanır. Kraliyet soyundan geldiği için 18. Hanedanın asıl kurucusu olarak görülmesi gereken I. Tuthmosis (1493-1482) zamanında sarayın yapısında ve entelektüel havasında pek bir değişiklik olmaz, ama dış politikada yepyeni bir dönem başlar. I. Tuthmosis, Suriye'de kurulan yeni iktidar odağının (Mitanni Krallığı) kendisine meydan okuduğunu görür ve buna karşılık vermekte kararlıdır; Mısır bayrağını Fırat kıyılarına diken ilk kral olarak, Mısır İmparatorluğu'nun kurucusu da odur. I. Tuthmosis Asya ve Afrika'da askeri başarılar kazanmış olsa da kesinlikle savaşçı ruhlu değildir. Tuthmosis'in yerini oğullarından biri olan II. Tuthmosis (1482-1479) alır. Yeni kral, üvey kız kardeşi Hatşepsut'u başzevcesi yapar. II. Tuthmosis'in kısa iktidarı Nübye ve Filistin'deki askeri güç gösterileri ve Karnak tapınağındaki yoğun inşaat faaliyetleriyle geçer. II. Tuthmosis 1479 baharında öldüğünde Hatşepsut ile evliliğinden olan tek çocuğu Nefrure adındaki kızıdır. Dolayısıyla ikincil önemdeki zevcesi İsis'ten olma oğlu tahta çıkmaya hak kazanır; henüz reşit olmayan çocuk, kendisinden önceki iki kral gibi Tuthmosis ("Thot doğdu") adını taşır. Ülkeyi genç kral adına üvey annesi Hatşepsut yönetir. Hatşepsut, 1477'nin Şubat ayında bir Amon barkası törenini fırsat bilerek tanrıların istenciyle kral olduğunu ilan eder ve törenle taç giyer. Bir kadının tümüyle eril bir rol olan firavunluğa soyunması, hem bu role uyması hem de dişi özelliklerini yansıtmaması daha önce görülmüş şey değildir. Hatşepsut kraliyet tören giysisiyle bile vücut hatlarını belli eder, kendine "dişi Horus," "mükemmel tanrıça" ya da "Ra'nın kızı" der ve geleneksel "Kudretli Boğa" adını kullanmaktan kaçınır. Ülke tam yirmi yıl boyunca (1477-1458) kraliçe ve bakanları tarafından yönetilir. I Tuthmosis'in yayılmacı savaş politikasının yerine komşu ülkelerle dostane ilişkiler yürütür; Hatşepsut'un en önemli gündemi ekonomik ve kültürel alışveriştir. Bu Mitanni Krallığı güç kazanmış, Mısır'ın Suriye'deki konumunu tehdit etmeye başlamıştır.

Seçilmiş Kaynakça:

Erik Hornung, Eski Mısır Tarihi
Afet İnan, Eski Mısır Tarih ve Medeniyeti
Ercüment Yıldırım, Nil'in Tanrı Kralları